

- громадянського суспільства в Україні : матер. наук. -прак. конф., 16—17 квіт. 2010 р. / відп.ред. Л. В. Кравченко. — К., 2010. — Ч. 1. — 144 с.
9. Конституція України: Прийнята на п'ятої сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року; Закон України "Про внесення змін до Конституції України" №2222-IV від 8. 12. 2004р. — Х. : Фоліо, 2005. — 48 с.
 10. Кудрявцева С. П., Колос В. В. Міжнародна інформація : навчальний посібник / С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. — К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. — 400с.
 11. Тихомиров О. Забезпечення інформаційної безпеки : теоретико правовий аспект / О. Тихомиров // Право України. – 2011. — №4. – С. 252-259.

Николайчук Л.М.

м. Івано-Франківськ

кандидат юридичних наук, доцент.

доцент кафедри соціальних комунікацій та права

Івано-Франківський національний технічний

університет нафти і газу

СИСТЕМА ДОГОВОРІВ, ЗА ЯКИМИ ВИНИКАЄ ПРАВО ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ЇХ ІНФОРМАЦІЙНІ КОМПОНЕНТИ

Вступ

Сучасний розвиток інформаційного суспільства та його наступної фази – суспільства знань кардинального змінює існуючу світову та національну економіку, життя, взаємовідносин людей та спосіб влаштування сучасного світу. Пошук нової парадигми організації суспільних відносин став передумовою виникнення сучасної інформаційної фази розвитку людства та його побудови на основі знань. Сучасний бурхливий розвиток суспільних відносин формування, передавання, опрацювання та використання інформаційних ресурсів отримав назву інформаційної революції.

Систематизація інформаційних атрибутів, процесів та взаємовідносин суб'єктів права перетворилася на найважливіший фактор росту динаміки суспільного розвитку. Стало зрозуміло, що темпи базового зростання економіки залежать від формування, підтримки та розширення бази знань, що стало можливим в умовах інформаційного суспільства [1-4].

Важливим аспектом інформатизації у галузі юриспруденції є розвиток та застосування теорії моделювання інформаційних процесів взаємодії суб'єктів права [5, 6].

Актуальною проблемою вивчення такої взаємодії, яка регулюється законодавством є систематизація та дослідження інформаційних компонентів договорів, за якими виникає право приватної власності [7, 8, 9].

1. Класифікація договорів, за якими виникає право приватної власності.

Наукову класифікацію договорів проводять за різними ознаками (критеріями): залежно від цілей, за розподілом прав та обов'язків між сторонами, за моментом у часі, за характером власності та інш.

М.І. Брагінським і В.В. Вітрянським [10] запропоновано багатоступеневу класифікацію, в якій договори об'єднуються у групи і на кожному наступному рівні відображають особливості попередніх.

Взявши за основу у якості критерію класифікації договорів правову мету професор В.В. Луць [7] запропонував наступне їх ґрунтування (Рис.1).

Рис.1. Класифікація договорів за критерієм правової мети (Луць В.В.)

Цивільно-правові договори згідно положення про договори виконують ряд функцій [11], які класифіковані на рис.2.

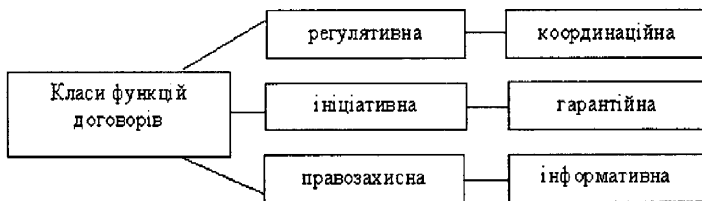

Рис. 2. Класифікація функцій цивільно-правових договорів.

В аспекті досліджень цивільно-правових договорів, як джерел інформації, договір завдяки формальній визначеності його умов є носієм інформації про правове становище сторін, гарантією їх суб'єктивних прав та способами захисту законних інтересів учасників.

2. Систематизація суб'єктів права приватної власності.

Систематизація суб'єктів права приватної власності та характеристик їх інформаційно-правової взаємодії досліджувалась автором у роботах [5, 6], де класифіковані дев'ять наступних категорій або їх типів (рис.3)

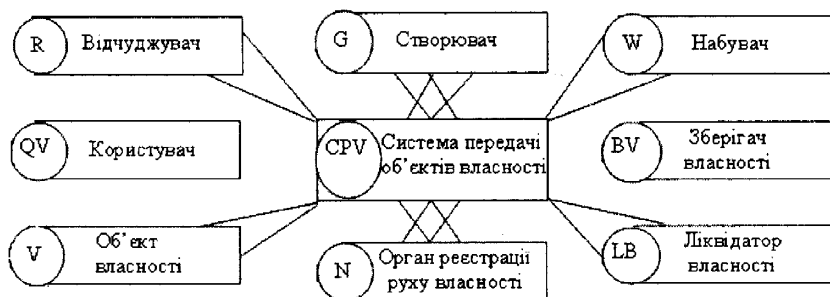

Рис.3. Класифікація категорій (типів) суб'єктів приватного права.

З рис.3 видно, що перехід права власності між різними категоріями класифікованих суб'єктів може здійснюватись через систему CPV – передачі

об'єктів власності V і якщо V є об'єктом нерухомості обов'язково підлягає нотаріальному посвідченню і державній реєстрації органом.

Таким чином, згідно класифікацій приведених на рис.1 та рис.2 виконуються інформаційно-правові процеси набуття права власності, підставою якої є цивільно-правовий договір.

3. Інформаційні компоненти цивільно-правового договору.

Систематизація та класифікація інформаційних компонентів договорів на сьогодні практично відсутня. В той же час розвиток сучасних інформаційних технологій, електронного обігу документів, цифрового підпису та визначення функцій договорів дозволяє у першому наближенні розв'язати таку задачу на основі ентропійного підходу до аспектів інформаційних аспектів у галузі юриспруденції як це показано в роботах [3, 5, 6].

У загальному випадку інформаційну структуру фрейму двостороннього договору можна описати моделлю у вигляді характеристичного функціоналу наступного типу:

$X(d)_2 = F(T(d), H(d), I_1, I_2, Z_1, Z_2, IU(d), \Phi U(d), UR, UA_1, UA_2, BR_1, BR_2, CP_1, CP_2)$, де $T(d), H(d)$ – відповідно тим і назва договору;

I_1, I_2 – відповідні ідентифікатори уповноважених осіб замовника та виконавця;

Z_1, Z_2 – зміст істотних умов договору (відповідно – замовника та виконавця);

$IU(d), \Phi U(d)$ – відповідно інші та форс мажорні умови договору;

UR – умови розірвання договору;

UA_1, UA_2 – відповідні юридичні адреси;

BR_1, BR_2 – відповідні банківські реквізити розрахунків сторін, гербові печатки, підписи або цифрові підписи уповноважених осіб сторін (CP_1, CP_2).

Очевидно, що у конкретних випадках у різних галузях правочину, галузі взаємовідносин фізичних та юридичних осіб можуть реалізуватись деякі модифікації договорів з відповідною модифікацією характеристичного

функціонала $X(d)$. При цьому комп'ютерний набір, ресстрація на фізичних носіях (оптичні диски, флеш-пам'ять, тверда копія), передавання тексту договору по телекомунікація та комп'ютерних мережах та архівація договору правомірно може класифікуватись як юридичний документ – файл або фрейм), який ідентифікується сукупністю юридично правильно оформленою сукупністю його інформаційних компонентів, що введені у характеристичний функціонал $X(d)$.

Виходячи з гіпотези, що всі інформаційні компоненти договору характеристичного функціонала $X(d)$ є статистично незалежними можна оцінити інформаційних об'єм договору у вигляді інформаційної міри ентропії по Хартлі згідно виразу [5].

$$Id = \sum_{k=1}^n \hat{E}[\log_2 I_k],$$

де $k - \overline{1, n}$ - число незалежних інформаційних компонентів договору; $\hat{E}[\cdot]$ - цілочисленна функція, з округленням до більшого цілого; I_k – ентропія k -го інформаційного компонента договору, яка відповідає числу байта алфавітно-цифрових знаків тексту відповідного інформаційного компонента договору.

Оскільки ідентифікатори уповноважених осіб замовника та виконавця в інформаційних компонентах договору I_1, I_2 та відповідних їм юридичних адресам UA_1, UA_2 , а також підписам CP_1, CP_2 повинні бути ідентичними та взаємозалежними, тобто:

$$I_1 := UA_1 \wedge CP_1$$

$$I_2 := UA_2 \wedge CP_2.$$

Таким чином оцінка інформаційної ємності договору Id буде верхньою і може бути розрахована у вигляді числа байт, необхідних для його ресстрації, передавання та архівації на цифрових носіях або в серверних базах даних та знань.

Висновки

Викладені концепції систематизації та класифікації інформаційних компонентів договорів, за якими виникає право власності є спробою формалізації та застосування інформаційних технологій у галузі юриспруденції взаємодії суб'єктів права та моделювання таких процесів у сучасному інформаційному суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Сергієнко І.В. Інформатика в Україні: становлення, розвиток, проблеми. – К.: Наукова думка, 1999. – 354с.
2. Журавський В.С. Україна на шляху до інформаційного суспільства/ В.С. Журавський, М.К. Родіонов, І.Б. Шиляєв; за заг. ред. М.З. Згуровського. – К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2004. – 484с.
3. Марущак А.І. Інформаційне право: Доступ до інформації: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2007. – 532с.
4. Николайчук Я.М. Теорія джерел інформації. – Тернопіль: Тернограф, 2010. – 514с.
5. Денисова О.О. Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності. – К.: КНЕУ. – 2003. – 315 с.
6. Николайчук Л.М., Безштанько О.П. Формалізація та інформатизація юридичних знань на основі продукційних моделей та графів взаємодії суб'єктів юриспруденції // Научно-теорет. Журнал «Искусственный интеллект. ИПШ МОИ и НАН Украины «Наука і освіта». -2008.- №4.- С.395-402.
7. Луць В.В. Контракти у підприємницькій діяльності: навч. посібник. – К.: Юрінком, 1999. – 556с.
8. Право власності в Україні: навч. посіб./ О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова, О.А. Підопригора та ін.. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 816с.
9. Цивільне право. Практикум: навчальний посібник/ Відп.ред. Р.А. Майданик, Н.С. Кузнецова, О.В. Дзера. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 624с.
10. Брагинский М.М., Витрянский В.В. Договорное право. Общие положения. – М.: Статут, 1997. – 681с.